

บทคัดย่อ

โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยย่อยที่ทำการศึกษหาข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 7 ในจังหวัดอุบลราชธานี กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และศึกษาความต้องการ ความสามารถ และทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การรวบรวมข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มผู้สอนภาษาต่างประเทศ และกลุ่มผู้เรียน โดยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ระดับประถมศึกษา 115 คน ระดับมัธยมศึกษา 173 คน ระดับอาชีวศึกษา 64 คน และระดับอุดมศึกษา 48 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 3 ชุด สำหรับผู้บริหาร ผู้สอน และ ผู้เรียน ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ใช้การลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูลในแต่ละจังหวัด ซึ่งผู้สัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ใช้การประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรม SPSS ส่วนข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้จัดแยกเป็นประเด็น ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษามีการเปิดสอนภาษาอังกฤษทุกระดับ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีนเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในบางอำเภอ แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ใช้มากคือห้องสมุดและคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้และห้องปฏิบัติการภาษา ในส่วนของกิจกรรมการหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนมาจากกิจกรรมอบรม หลักสูตร/การสอนเป็นอันดับต้นในทุกระดับ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศทุกระดับ ใช้กิจกรรมประชุม สัมมนา/อบรมมากที่สุด สำหรับแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษา คือ การจัดสรรเพื่อซื้อสื่อการสอน หนังสือและการอบรมครูงาน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในระดับประถมศึกษาเห็นว่า ผู้สอนสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนภาษา และผู้เรียนขาดการฝึกนอกชั้นเรียน ขณะที่ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก และมีผู้สอนไม่เพียงพอ สำหรับข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศคือ ควรเพิ่มสื่อการสอนที่ทันสมัยและหลายหลาย และเพิ่มอัตราบุคลากรที่จบเอกภาษาต่างประเทศโดยตรง ควรมีบุคลากรที่เป็นเจ้าของภาษามากขึ้น รวมทั้งควรมีงบประมาณพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศพอเพียง

ในส่วนของผู้สอนทุกระดับมีความเห็นว่าทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดมากที่สุด คือ การอ่าน ทักษะ/เนื้อหาที่ถนัดน้อยที่สุด มีความเห็นแตกต่างกันในแต่ละระดับ คือ ผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีความเห็นว่า ทักษะการฟังถนัดน้อยที่สุด ระดับอาชีวศึกษามีความเห็นว่าล่ามเป็นหัวข้อที่ถนัดน้อยที่สุด และอุดมศึกษามีความเห็นว่า การแปลเป็นหัวข้อที่ถนัดน้อยที่สุด

ในการผลิตผลงานวิชาการที่ผู้สอนเคยผลิต พบว่าผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ผลิตงานวิจัยมากที่สุด แต่ผู้สอนอีก 3 ระดับ ผลิตตำราหรือเอกสารคำสอนมากที่สุด ในเรื่องการใช้รูปแบบการสอน ผู้สอนแต่ละระดับจะใช้คล้ายคลึงกัน รูปแบบที่ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ในระดั้มาก คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด และการฝึกฟังในชั้นเรียน รูปแบบที่ส่วนใหญ่ใช้ในระดั้น้อย คือ การทำโครงการ ในการวัดผลผู้สอนทุกระดับเลือกข้อสอบปรนัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมากที่สุด ในขณะที่ผู้สอนระดับอุดมศึกษาใช้ข้อสอบอัตนัยมากที่สุด ส่วนการวัดผลโดยใช้โครงการมีจำนวนน้อยที่สุด สำหรับประเด็นปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศผู้สอนทุกระดับมีความคิดเห็นตรงกัน คือ ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ พื้นฐานแตกต่างกันมาก และผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษาต่างประเทศ ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหานี้ คือ มีการสอนภาษาต่างประเทศให้มากกว่าเดิม มีการสอบก่อนเรียนเพื่อจัดกลุ่มผู้เรียน และครูผู้ปกครองควรกดดันเอาใจใส่เด็กมากขึ้นในด้านการเรียนภาษาต่างประเทศ ส่วนปัญหาภาระงาน คือ อาจารย์มีงานอื่นรับผิดชอบมากนอกเหนือจากงานสอน อาจารย์มีวิชาสอนมาก และอาจารย์มีการประชุมมากเกินไป ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหานี้ คือ เพิ่มบุคลากรในหน่วยงาน และไม่ให้ครูสอนหลายวิชาในคราวเดียวกัน ปัญหาระยะเวลาในการฝึกฝนทักษะ มีข้อเสนอแนะ คือ เพิ่มระยะเวลาในการฝึกทักษะตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้ฝึกครบทุกคน และแบ่งคาบเรียนภาษาต่างประเทศเป็น 1-2 ชั่วโมง/วัน ปัญหาประการสุดท้ายคือปัญหาจำนวนผู้ ก ในชั้นเรียนต่อห้องมากเกินไป ส่วนทักษะ/เนื้อหาที่ต้องการพัฒนาที่สุดนั้น ผู้สอนเกือบทุกระดับต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด ส่วนผู้สอนระดับอุดมศึกษา ต้องการพัฒนาการผลิตสื่อการสอน/ตำรา และการแปลมากที่สุด

ในส่วนของผู้เรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศที่ผู้เรียนทุกระดับเคยเข้าร่วมต่อเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศและกิจกรรมเข้าค่ายภาษาต่างประเทศ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในทักษะต่าง ๆ ของภาษาต่างประเทศ พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่คิดว่าตนมีทักษะการอ่านอยู่ในระดับดี/ดีมาก ในขณะที่ทักษะอื่น ๆ ได้แก่ การฟัง การพูด และการเขียนอยู่ในระดับค่อนข้างดี นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่ในทุกระดับมีความต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเห็นว่าช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น ได้แก่ การฟังผู้สอนบรรยาย การทำแบบฝึกหัด การอภิปราย

ไวยากรณ์ และการที่ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง ส่วนพฤติกรรมที่ใช้ในการเรียนภาษาต่างประเทศมากเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ การเข้าเรียนสม่ำเสมอ การส่งงานและการบ้านตรงเวลา และการปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับบทเรียน ในด้านแหล่งของปัญหาในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุว่าเกิดจากสื่อการสอนและจากบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นอันดับต้น ๆ

จากผลการวิจัยดังกล่าวสิ่งที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือ การพัฒนาคุณภาพของครู โดยเฉพาะครูโรงเรียนประถมศึกษา การจัดแหล่งเรียนรู้ที่ให้ทั้งครู และนักเรียนได้เข้าใช้เพื่อพัฒนาตนเองและการจัดงบประมาณให้ทำวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

This is a sub-research project on the study of teaching and learning foreign languages and language use in the Education Area 7 in Ubolrachathani, Kalasin and Mookdaharn. The purposes of the study were to reveal teaching and learning context and problems of foreign language education and to find out language needs, and foreign language ability and skills in the Education Area 7 in the northeastern part of Thailand. The sources of data were from three sample groups—executives of the institutions, foreign language teachers and students. Within 400 subjects, 115 were from the elementary school level, 173 from the secondary school level, 64 from the vocational level, and 48 from the university level. The research tools used in this study were three sets of questionnaire for executives, teachers, and students. The semi-structured interviews were used to obtain the data from the questionnaires. The SPSS program was used to analyze the data whereas the data from the open-ended items were grouped into issues.

The findings revealed that the English language was offered in all sample institutions, whereas the French, Japanese and Chinese languages were offered at some secondary schools, vocational schools, and universities in some districts. The most use of learning resources was library, computer with Internet access and language laboratory. The training of curriculum and instruction was the first source of finding foreign language needs. Conferences, seminars, and training were the most frequent sources of professional development at all levels. Budget for foreign languages was mostly allocated to instructional media, printed materials, training and school visits. The teaching and learning problems at the elementary school level were from teachers who did not hold a degree in, for example, English. The other problems were lack of learning resources, lack of out-of-class language practice. Whereas the executives of the secondary, vocational, and university levels viewed that the problems were from lack of self-confidence on the students' part and inadequate qualified foreign language teachers. To reduce the problems mentioned above, there should be more variety of modern instructional medias, more teachers with degrees in the languages they teach, more native model teachers, and adequate budget allocation to foreign language education.

As for the teachers' part, the teachers at all levels viewed that reading was the best skill they had. The elementary and secondary school teachers regarded listening as the skill they could do least. More than half of the elementary and secondary school teachers .....

As for the academic work, the teachers at the secondary school level conducted research most while those from the other levels produced teaching/learning materials most. When asked about classroom teaching activities, the teachers at all levels used similar activities. Doing practice exercises and classroom listening practice were the most used activities. It is noted that project work was used least. As for the course assessment, the teachers at all levels used objective test most whereas the university teachers used subjective most. Assessment using project work came least among all the assessment types. When asked about the problems of teaching and learning foreign languages, the teachers at all levels raised the problems of students' limited basic knowledge of English, a wide difference of prior knowledge among students, and students' ignorance of learning foreign languages. The teachers suggested that to overcome their problems there should be more courses offered in foreign languages and a placement test to place students at the right level. Additionally, teachers and parents should pay more attention to students in helping their foreign language learning. As for the working load, the complaints were teachers had to do other work besides teaching. Some had to teach too many subjects in a semester. Also there were too many meetings during the semester. The teachers suggested that there should be more teaching positions and teachers should not be assigned to teach several subjects at the same time. As for the skill practice time, teachers should allocate more practice time to all students. It was suggested that organizing session of foreign language learning should be 1-2 hours per day. The last problem raised by the teachers was the class size. There were too many students in a class. When asked about the skills and contents teachers most wanted to obtain, most teachers wanted to develop their speaking skill. The university teachers wanted to be trained in the production of academic work and translation most.

As for the students' part, the activities students participated in most were foreign language competition and language camp. When asked about their foreign language ability, most students thought their reading skill was at the most satisfactory level. Whereas the other skills such as listening, speaking and writing were at the good level. Additionally, most students wanted to work in a place where foreign language was used. The activity that helped boost their language skill were

listening to the teachers teaching, practice exercises, discussing grammar, and translating of the lessons by the teachers. The learning behavior used most were regular attendance, punctual submission of homework, and consulting teachers. Most students stated that most of foreign language learning problems were from learning/teaching media and learning atmosphere.

From the above findings, the immediate actions should be placed upon professional development especially for elementary school teachers, organizing learning resources where teachers or students can access easily, and more budget allocated for classroom research.